

Ο ασθενής ως πρόσωπο στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας: Αποφάσεις στο τέλος της ζωής



ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ- ΕΚΠΑ
ΔΙΕΘΥΝΤΗΣ ΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΜΕΘ
ΩΝΑΣΕΙΟ ΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Ιατρική Ευθύνη και Βιοηθική III
16-17 /01/2015



«Ιατροποίηση» της διαδικασίας του θανάτου



Βιοηθικοί προβληματισμοί στην ΜΕΘ : Ιστορικοί σταθμοί



- ❑ Εγκεφαλικός θάνατος και δωρεά οργάνων (1965)
- ❑ Αρχές της βιοηθικής : Αυτονομία (autonomy)-Ωφελείν (beneficence)-Μη βλάπτειν (nonmaleficence)-Δικαιοσύνη (justice)-Αξιοπρέπεια (dignity) *Belmont Report 1980*
- ❑ Αποφάσεις για το τέλος της ζωής (1990)
- ❑ Βιοϊατρική έρευνα (κλινικές μελέτες) και συγκατάθεση (Consent form)
Loi Huriet 1990- Οδηγία 2001/20/EK

Μονάδα Εντατικής Θεραπείας 2014



- 70 % των Γάλλων πεθαίνουν σε νοσοκομειακό περιβάλλον.
- Ένας στους πέντε θανάτους συμβαίνει στη ΜΕΘ
- Το 35% των βαρέως πασχόντων έχει νοσηλευτεί τουλάχιστον 3 ημέρες σε ΜΕΘ
- Στο 53% των θανάτων στις ΜΕΘ έχουν προηγηθεί περιορισμοί των επιθετικών θεραπευτικών παρεμβάσεων

(Lancet 2001)

Ο ασθενής της ΜΕΘ :

- ❑ Νοσηλεύεται χωρίς τη θέλησή του
- ❑ Δεν επιλέγει τον Ιατρό του
- ❑ Δεν έχει δικαίωμα (συμμετοχή) στις θεραπευτικές αποφάσεις
- ❑ «Χώρος πλήρους σωματικής και πνευματικής κηδεμονίας » (Καθ. Γαρδίκας)

Αδυναμία συναίνεσης

6



Μεταμόρφωση
της βιολογικής του υπόστασης

Τροποποίηση των
νομικών του
δικαιωμάτων

Όρια της θεραπευτικής παρέμβασης



1-Αποτυχία της πλήρους υποστήριξης των ζωτικών λειτουργιών και απλή παράταση της «βιολογικής» ύπαρξης

2-Μέγιστη αναπηρία και προβληματική ποιότητα ζωής του ασθενούς (χρόνιες φυτικές καταστάσεις)

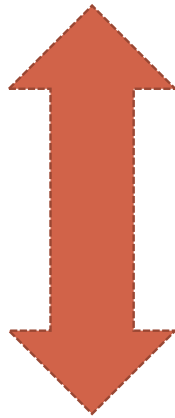
3-Ασθενής με συνείδηση αλλά εξαρτώμενος από μηχανήματα (τελικά στάδια νευρολογικού νοσήματος)

Κρίσιμα βιοηθικά προβλήματα στην ΜΕΘ

1-Πόσο είναι «ηθικό » να παρατείνουμε χωρίς όρια αυτή την μηχανο-εξαρτώμενη ζωή και για πόσο χρόνο;

2-Για την τελική απόφαση της συνέχισης, της εντατικοποίησης ή της απόσυρσης ποιός έχει την ευθύνη ;

Άνθρωπος – πρόσωπο (νομική και βιοηθική υπόσταση)



Αξιολογική προσέγγιση των λέξεων «σκοτώνω » και «αφήνω να πεθάνει»

Ασθενής χωρίς προσδόκιμο επιβίωσης στην ΜΕΘ



- 1-Σεβασμός της **αυτονομίας** του ασθενή
- 2-Παρεμβάσεις προς όφελος του ασθενούς (**Ωφελέειν**)
- 3-Αποχή από ενέργειες που βλάπτουν τον ασθενή (**Μη-βλάπτειν**)
- 4-Δικαιοσύνη (**ίση περίθαλψη-κατανομή πόρων**)

Η Ιερά Σύνοδος : Βασικές προτάσεις επί του προβλήματος της ευθανασίας



15

- ❑ *Στις περιπτώσεις που ο ασθενής δεν ανταποκρίνεται στα θεραπευτικά σχήματα, καλό θα είναι να χορηγούνται φάρμακα ηρεμήσεως.*
- ❑ *Η αγάπη επιβάλλει την με κάθε τρόπο ανακούφιση του ασθενούς, ο οποίος δεν επιτρέπεται να ταλαιπωρείται στερούμενος την απαραίτητη καταστολή.*
- ❑ *Ίσως είναι καλύτερα να πέραση από τον ύπνο στο θάνατο.*

16-17

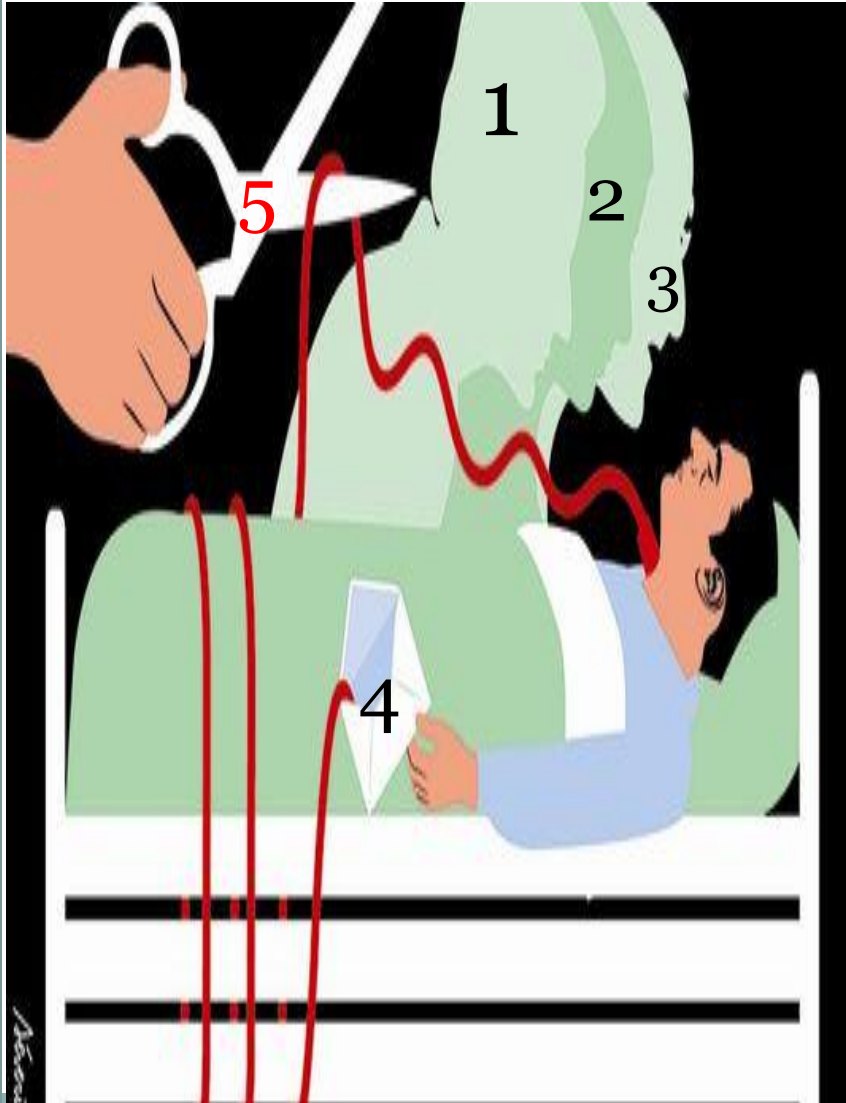
Η εξαντλητική προσπάθεια να διατηρήσουμε στην βιολογική ύπαρξη άτομα καταδικασμένα, καθυστερώντας την στιγμή του θανάτου, καταδεικνύει ολιγοπιστία και δυσκολία αποδοχής του θελήματος του Θεού »

Κώδικας ιατρικής δεοντολογίας:
Ιατρικές αποφάσεις στο τέλος της ζωής (ΜΕΘ)



- Άρθρο 29
 - Άσκοπες θεραπείες
 - Παρηγορητικές θεραπείες
 - Όχι στην ενεργητική ή παθητική ευθανασία
 - Προγενέστερες οδηγίες
 - Αξιοπρεπής θάνατος
 - Όχι συλλογικότητα στη λήψη αποφάσεων

«Προγραμματισμένη» διακοπή θεραπευτικών παρεμβάσεων



1. Θεράποντας ιατρός
2. Οικογένεια
3. Έμπιστος-σύντροφος
4. Προγενέστερες οδηγίες
5. Διακοπή των επιθετικών παρεμβάσεων

Document
mis en distribution
le 24 novembre 2004


N° 1929

ASSEMBLÉE NATIONALE

CONSTITUTION DU 4 OCTOBRE 1958
DOUZIÈME LÉGISLATURE

Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale le 18 novembre 2004.

RAPPORT

FAIT

AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE¹ CHARGÉE D'EXAMINER LA
PROPOSITION DE LOI (n° 1882) DE M. JEAN LEONETTI ET PLUSIEURS DE
SES COLLÈGUES *relative aux droits des malades et à la fin de vie*,

Président,
M. GAËTAN GORCE,

Rapporteur,
M. JEAN LEONETTI,

Députés.

¹ La composition de cette commission figure au verso de la présente page.

98% αποδοχής !!!

Τι λέει ο νόμος Leonetti (2)



- Όχι στην ευθανασία
- Όχι στις εξαντλητικές θεραπευτικές παρεμβάσεις σε ασθενείς χωρίς κανένα προσδόκιμο επιβιώσεως
- Δικαίωμα των ασθενών να γνωρίζουν τις διαδικασίες περιορισμού και διακοπής των επιθετικών παρεμβάσεων
- Χορήγηση παρηγορητικών θεραπειών

Τι λέει ο νόμος Leonetti (1)



3 άξονες

- Αντιμετώπιση του πόνου
- Μη εφαρμογή εξαντλητικών θεραπειών
- Δικαιώματα των ασθενών



« Δεν προκαλούμε
τον θάνατο αλλά,
και δεν τον
παρεμποδίζουμε
εφ'όσον είναι, σε
κάθε περίπτωση ,η
φυσική εξέλιξη »

Διακόπτουμε τις άσκοπες
θεραπευτικές
παρεμβάσεις

αλλά όχι την
βασική νοσηλεία

«Βιοηθική» συνάντηση συμμετέχουν:



- Ιατροί της ΜΕΘ (Διευθυντής –Επιμελητές)
- Νοσηλευτές/νοσηλεύτριες
- Προϊστάμενοι
- Φυσιοθεραπευτές
- Ειδικευόμενοι
- Ψυχολόγος



Ερωτήσεις που αφορούν τον ασθενή



- Αίτια εισόδου στη ΜΕΘ
- Πορεία νόσου
- Κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον
- Αυτονομία του ασθενή πριν την εισαγωγή του στο νοσοκομείο
- Ποιότητα ζωής στη ΜΕΘ
- Πρόγνωση της βασικής ασθένειας
- Τι θετικό προσφέρουμε στον ασθενή

4 επίπεδα θεραπευτικών παρεμβάσεων.



1. «Μαξimalιστική» αντιμετώπιση
2. Εάν προκύψει, δεν εφαρμόζεται καρδιο-πνευμονική ανάνηψη
3. Δεν εφαρμόζουμε επιθετικές παρεμβάσεις (αιμοκάθαρση)
4. Διακοπή της θεραπευτικής υποστήριξης όχι της νοσηλείας

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΟΥ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΟΝΤΑΙ ΚΑΤΆ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ

Έλληνες Εντατικολόγοι



- Crit Care. 2010

End-of-life decisions in Greek intensive care units: a multicenter cohort study. Kranidiotis G et Coll.

- 306 συνεχόμενοι ασθενείς σε τελικό στάδιο -
- Θεραπευτική προσέγγιση
 - 1-Ιατρικός πατερναλισμός (συγκατάθεση ??)
 - 2-Προγενέστερες οδηγίες <1%
 - 3- Μόνος περιορισμός είναι το DNR
 - 4-<5% περιορισμός των επιθετικών τακτικών

Ο Πίνδαρος αναφέρει ότι :

*Ο Ασκληπιός ,γιος του Απόλλωνα, πιάστηκε ,έναντι
αδράς αμοιβής, να χορηγήσει θεραπεία σε πλούσιο
ετοιμοθάνατο ασθενή όχι για να τον θεραπεύσει*

αλλά για να του «παρατείνει τον θάνατο»

ΠΛΑΤΩΝ : Περὶ Δημοκρατίας 406 β-γ

Δικαίωμα αυτοδιαθέσεως τις ίδιας της ζωής

«Ακριβώς όπως όταν πρόκειται να ταξιδέψω ,
θα διαλέξω το πλοίο ή αν πρόκειται να κατοικήσω
θα διαλέξω το σπίτι έτσι θα επιλέξω και τον θάνατό
μου όταν πρόκειται να φύγω από την ζωή »

Σενέκας.

